

УДК 378.14 : 331.103.2

DOI 10.31494/2412-9208-2020-1-1-268-279

**THE EFFECTIVENESS OF IMPLEMENTATION OF COMPLEMENTARY-
INTEGRATIVE HEALTH-ORIENTED PEDAGOGICAL TECHNOLOGY OF
TRAINING OF FUTURE MANAGERS**

**РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ УПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛЕМЕНТАРНО-
ІНТЕГРАТИВНОЇ ЗДОРОВ'ЯОРІЄНТОВАНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ**

OLGA ZAVYDIVSKA,

PhD in Economics, Associate
Professor

ОЛЬГА ЗАВИДІВСЬКА,

кандидат економічних наук,
доцент

<https://orcid.org/0000-0003-4043-7007>

zoiggg@gmail.com

*Lviv State University of Physical
Culture named after I. Boberskyi*

*Львівський державний університет
фізичної культури імені І.*

Боберського

✉ 11 Kostyushka St.,
Lviv city, Ukraine, 79000

✉ вул. Костюшка, 11
м. Львів, Україна, 79000

Original manuscript received: January 17, 2020

Revised manuscript accepted: February 11, 2020

ABSTRACT

The essence and efficiency of introduction of the author's complementary-integrative health-oriented pedagogical teaching technology into the professional education system of future managers are presented. It is about changing of paradigmatic ideas, namely, that the offered pedagogical complementary-integrative teaching technology involves formation of a system of unconventional views on understanding the processes of health-oriented management, direct involvement of future managers into the space of well-being methods and technologies. The content essence of complementary-integrative technology of formation of future managers' readiness to create a health-oriented environment in the organization is focused on the comprehensive development of the individual, labor and management.

The study used the following methods: analysis, synthesis, systematization, comparison of information in the philosophical, special pedagogical and economic literature on the problem of research; as well as a pedagogical experiment: a formative stage that envisaged the introduction of authoring technology of health-oriented professional teaching of students-managers.

The components for estimating the level of readiness of future managers to create a health-oriented environment in the organization are distinguished: motivational-personal, cognitive-intellectual, communicative (ability to empathy), social-value, organizational-activity.

The absolute average values of increase of results of students of control and experimental groups after experiment are determined and the coefficient of efficiency of introduction of author's pedagogical technology is calculated.

The results of Self-assessment by students of their own focus on certain types of management activities indicates that after the experiment, the number of supporters of health-oriented management among the students of the experimental group increased by almost on a half. No significant changes occurred in the control group.

It has been declared that the priorities of the professional education of students-managers are based on the understanding that "health" is an integral part of the economic wealth of any state, the factor on which both material and spiritual enrichment of a person in the current and future periods depend. The readiness of future managers to create health-oriented environment in organization is seen as their ability to utilize knowledge in an innovative manner and to solve management tasks through a predictive modeling approach.

Key words: *complementary-integrative pedagogical technology, components, resultativity, future managers, health-oriented management*

Вступ. Критично оцінюючи реалії сьогодення, доводиться констатувати, що соціально-політичні й економічні зміни, процес системних суспільних перетворень, що відбуваються в нашій країні, породив глибоку кризу багатьох сторін життя нашого суспільства. Утвердження загальнолюдських цінностей, з одного боку, і погіршення стану здоров'я (наявність хронічних патологій, спадкових захворювань, слабкий захист імунної системи тощо) – з іншого, засвідчує потребу і породжує соціальне замовлення суспільства на підготовку фахівців спеціальності 073 “Менеджмент” нової формації. А саме, менеджерів, які будуть здатними забезпечувати інноваційний характер діяльності установ і підприємств соціально-трудової сфери суспільства. Унікальність фахівців цієї спеціальності полягає ще й у тому, що вони потрібні у всіх сферах діяльності, установах будь-якої форми власності (Савченко, 2002). Сучасний управлінець потребує не лише професійних умінь щодо економічної складової, а й навичок і готовності до створення здоров'яорієнтованих умов праці, що відповідають вимогам працівників. Такий факт поставив освітан перед гострою необхідністю критичної переоцінки змісту й організації освітнього процесу для майбутніх управлінців. Йдеться про оновлення змісту всієї системи професійної освіти через запровадження педагогічної комплементарно-інтегративної технології навчання майбутніх управлінців для формування в них готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації в майбутньому (Zavydivska, 2014, Zavydivska, 2016).

Видатні вчені сучасності проводили свої дослідження, розглядаючи механізми формування свідомого ставлення людини до здоров'язбереження через генетичне дослідження взаємозв'язків між діяльністю людини та її свідомістю.

Питання загальної теорії людської діяльності, засоби вдосконалення навчальної діяльності і психолого-педагогічних впливів та питанням здоров'язбереження присвячені праці М. Носка, С. Гаркуші, О. Воєділової, Н. Завидівської та інших.

Ідея комплементарності в педагогіці стала предметом досліджень Т. Юзефавічус, а вивчення проблеми розвитку комплементарної медицини як галузі про покращення здоров'я населення займається О. Глоба та інші.

Проблемі створення та впровадження в систему професійної освіти новітніх технологій здоров'язбереження присвячені численні наукові праці. Однак, дослідження механізмів формування готовності

майбутніх менеджерів до створення здоров'язорієнтованого середовища організації фокусуються лише на окремих питаннях.

Мета роботи – обґрунтувати результативність впровадження комплементарно-інтегративної здоров'язорієнтованої педагогічної технології навчання в систему професійної освіти майбутніх менеджерів. Для вирішення мети вирішувалися такі **завдання**: розкрити сутність авторської комплементарно-інтегративної здоров'язорієнтованої педагогічної технології; виокремити компоненти для оцінювання рівнів готовності майбутніх менеджерів до створення здоров'язорієнтованого середовища організації; визначити абсолютні середні значення природу результатів у студентів контрольних і експериментальних груп після експерименту та обчислити коефіцієнт ефективності впровадження авторської педагогічної технології.

Методи та методики дослідження. У дослідженні було використано такі методи: аналіз, синтез, систематизація, порівняння інформації у філософській, спеціальній педагогічній та економічній літературі з проблеми дослідження; а також педагогічний експеримент: формувальний етап, що передбачав впровадження авторської технології здоров'язорієнтованого професійного навчання студентів-управлінців. Проводилося тестування студентів контрольних і експериментальних груп для з'ясування дієвості цієї технології. Готовність майбутніх менеджерів до створення здоров'язорієнтованого середовища організації в майбутньому визначалася як рівень сформованості сукупності виокремлених компонентів (мотиваційно-особистісного, когнітивно-інтелектуального, комунікативного, соціально-ціннісного, організаційно-діяльнісного). Для визначення рівня сформованості перелічених компонентів проводилося анкетування.

Результати та дискусії. Пріоритети системи освіти студентів ґрунтуються на розумінні того, що здоров'я є невід'ємною складовою економічного багатства будь-якої держави, тим фактором, від якого залежать як матеріальне, так і духовне збагачення людини в поточному та перспективних періодах (Глоба, 2016, Носко, 2014, Zavydivska, 2018). Йдеться про зміну парадигмальних уявлень про критерії соціально-економічного прогресу та ціннісні орієнтації економічного зростання, визнання соціальної значущості та економічної вигідності інвестицій в освітні процеси, що сприяють формуванню здоров'язбережувальних знань молоді, а не лише в охорону здоров'я. Адже сфера охорони здоров'я займається відновленням уже втраченого здоров'я, лікуванням. Пропонована нами педагогічна комплементарно-інтегративна технологія передбачає формування системи нетрадиційних поглядів на взаємодію локального і глобального, нового розуміння процесів здоров'язорієнтованого управління на засадах синергії партнерства, безпосереднього залучення майбутніх менеджерів у простір оздоровчих методик і технологій, де домінуватимуть загальнолюдські цінності. У процесі створення цієї технології навчання ми керувалися трактуванням комплементарності, що зустрічається в наукових працях І. Галковської (Галковская, 2004), Б. Герасимова (Герасимов, 2016), Т. Юзефавічус (Юзефавичус, 2017). Йдеться про комплементарність як

можливість взаємодоповнення, взаємопроникнення між окремими змістовними аспектами дисциплін навчального плану, що сприяє оптимізації здоров'язбережувального навчання майбутніх управлінців.

Змістова сутність комплементарно-інтегративної технології формування в майбутніх менеджерів готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації спрямована на всебічний розвиток людини, праці і сфери управління. Готовність майбутніх менеджерів до створення здоров'яорієнтованого середовища організації – це здатність скористатися знаннями в інноваційному режимі і вирішувати управлінські завдання через прогностичний спосіб моделювання.

Оцінювання рівнів готовності майбутніх менеджерів до створення здоров'яорієнтованого середовища організації ми здійснювали за такими компонентами: мотиваційно-особистісний; когнітивно-інтелектуальний; комунікативний (здатність до емпатії); соціально-ціннісний; організаційно-діяльнісний (Завидівська, 2012). Кожен компонент ми досліджували окремо, здійснювали порівняльний аналіз отриманих даних для оцінки процесу фахової підготовки студентів-управлінців та якість освітнього процесу. Контрольні групи студентів-управлінців навчалися за загальноприйнятою системою професійного навчання, а фахова підготовка студентів-управлінців експериментальних груп проходила із використанням авторської методики фахової підготовки, що спрямована на формування в них готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації.

Мотиваційно-особистісний компонент має пролонгований підтекст. Йдеться про бажання і розуміння необхідності використання майбутніми менеджерами набутих знань, вмінь і навичок у своїй професійній діяльності і прагнення до реалізації здоров'язбережувальної компетентності. Мотивація є головною рушійною силою формування здоров'яорієнтованих управлінських навичок.

Когнітивно-інтелектуальний компонент містить здоров'яорієнтовану професійну спрямованість уваги, уявлень, сприймання, пам'яті, мислення, здібностей, знань. Йдеться про можливість майбутніх менеджерів переключатися від питань економічних до людиноцентричних. Цей компонент характеризує концентрацію уваги на соціальних потребах збереження здоров'я людей, які працюють.

Серед якостей когнітивно-інтелектуального компонента готовності майбутніх менеджерів до створення здоров'яорієнтованого середовища організації значне місце займає інтелект. Власна викладацька практика показує, що студенти, готуючись до заліків, екзаменів, обмежуються лише фіксацією вивченого матеріалу, але не замислюються над власним інтелектуальним розвитком. Когнітивізм вивчає розумову діяльність (як люди думають, відчують, пам'ятають тощо). Йдеться про здоров'яорієнтовані знання як спосіб впливів на поведінку людей. Ось чому здоров'язбережувальні знання і вміння мають стати інструментом майбутньої професії, інакше вони швидко втрачаються. У процесі фахового навчання студентів-управлінців потрібно уникати розриву між теорією і практикою. Ще однією важливою якістю когнітивно-

інтелектуального компонента є розвиток інтелектуального здоров'я (спостережливість, передбачення та увага). Бачити внутрішній стан людей, які працюють, вміти аналізувати, систематизувати явища і факти, правильно оцінювати взаємовідносини “управлінець-виконавець (підлеглий)” – необхідні властивості особистості сучасного менеджера.

Комунікативний компонент у контексті нашого дослідження означає здатність до емпатії в здоров'яорієнтованому виробничому середовищі, різні форми пізнання міжособистісних стосунків, що для майбутнього менеджера є важливим концептом. Адекватність управління залежить від уміння студентів-управлінців побачити психологічний портрет колективу, ідентифікувати потреби і проблеми кожної окремої людини. Головною характеристикою є визнання того, що здоров'яорієнтована управлінська поведінка студентів-управлінців визначається і залежить від їхніх комунікативних здібностей.

Широке тлумачення терміну “комунікація” означає спілкування або взаємодію людей через спілкування. Те, як управлінець висловлюється, вміє вислухати підлеглих, реагує на думки інших, вказує на рівень його управлінської культури. Комунікаційна діяльність майбутніх менеджерів – це розповсюдження інформації про дієвість здоров'язбережувальних технологій у виробничому середовищі.

Соціально-ціннісний компонент містить відомості про соціальні здоров'яорієнтовані ціннісно-професійні орієнтації майбутніх менеджерів. Йдеться про професійну управлінську етику, ідеали, погляди, принципи, переконання, готовність дбати про підтримання здоров'я людей, які працюють. Змістовною стороною є освіченість і переконання в необхідності здоров'яорієнтованої управлінської діяльності, що спонукають менеджерів до дії. Індивідуальність сучасного менеджера є відображенням усієї сукупності суспільних відносин (за сферами суспільного життя). Соціальна роль управлінця вказує на необхідність його багатопланової професійної підготовки. Соціально-ціннісний компонент вказує на необхідність професійної відповідальності, майстерності й готовності майбутніх менеджерів до здоров'яорієнтованого управління. Система соціально-ціннісних орієнтацій складає змістовну сторону спрямованості особистості майбутніх менеджерів і характеризує їх відношення до навколишнього середовища та інших людей. Цінності є ядром соціальної життєвої активності і складають основу життєвої концепції і філософії життя.

Організаційно-діяльнісний компонент є основною характеристикою діяльності менеджера як людини, що відповідає за матеріальне благополуччя будь-якої організації. Для нашого дослідження цікавим виявився той факт, що між “технологією виробництва” і “педагогічною технологією” спостерігається деяка аналогія. Удосконалення виробничої технології передбачає високий рівень економічних показників, а педагогічної – високий рівень освітнього процесу. Фінансова грамотність і культура здоров'я студентів-управлінців, що базуються на розумінні здоров'язбереження в умовах трудових процесів, є важливими рушійними силами людського розвитку, збільшення капіталу здоров'я і людського

капіталу загалом. Організаційно-діяльнісний компонент ми оцінювали з метою з'ясування рівня здатності студентів-управлінців до здоров'яорієнтованої діяльності в майбутньому за даними їхньої самооцінки.

Узагальнення абсолютних середніх значень приросту по всіх компонентах свідчить про те, що в студентів експериментальних груп відбулися значно суттєвіші зміни, аніж у контрольних. Це дозволяє зробити висновок про те, що незначна позитивна динаміка якісних змін рівня готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації студентів контрольних груп зумовлена навчанням за традиційною методикою. Натомість, суттєві якісні зміни рівня готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації у студентів експериментальних груп – це результат навчання за спеціально розробленою авторською комплементарно-інтегративною технологією. Коефіцієнт ефективності впровадження цієї технології ми вираховували за формулою (Ильяшева, 2001):

$$K = \frac{C_p(EG)}{C_p(KG)}, (1)$$

де $C_p(EG)$ і $C_p(KG)$ – абсолютні середні значення якісних змін рівня сформованості кожного з компонентів у студентів експериментальних та контрольних груп відповідно.

Абсолютні середні значення приросту результатів у студентів контрольних та експериментальних груп після експерименту подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Абсолютні середні значення приросту результатів у студентів контрольних і експериментальних груп після експерименту

Компоненти	Контрольна група	Експериментальна група
	Абсолютне середнє значення приросту (C_p):	Абсолютне середнє значення приросту (C_p):
Мотиваційно-особистісний	0,45	16,4
$K = \frac{C_p(EG)}{C_p(KG)} = \frac{16,4}{0,45} = 36,4\%$		
Когнітивно-інтелектуальний	1,5	17,15
$K = \frac{C_p(EG)}{C_p(KG)} = \frac{17,15}{1,5} = 11,4\%$		
Комунікативний	1,25	8,8

$K = \frac{C_{p(EG)}}{C_{p(KG)}} = \frac{8,8}{1,25} = 7,04\%$		
Соціально-ціннісний	0,5	11,5
$K = \frac{C_{p(EG)}}{C_{p(KG)}} = \frac{11,5}{0,5} = 23,0\%$		
Організаційно-діяльнісний	4,05	19,45
$K = \frac{C_{p(EG)}}{C_{p(KG)}} = \frac{19,45}{4,05} = 4,8\%$		
СЕРЕДНЄ ЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОГО КОЕФІЦІЄНТА ЕФЕКТИВНОСТІ:		
$K = \frac{C_{p(EG)}}{C_{p(KG)}} = \frac{36,4 + 11,4 + 7,04 + 23,0 + 4,8}{5} = \frac{82,64}{5} = 16,52\%$		

Ранжування результатів дає змогу констатувати, що в студентів контрольних груп, хоч зовсім із незначними зрушеннями ($C_p = 4,05\%$), першу позицію займає організаційно-діяльнісний компонент. Це не дивно, адже загальноприйнята система професійної освіти також готує майбутніх менеджерів до стандартної управлінської діяльності. Далі когнітивно-інтелектуальний ($C_p = 1,5\%$), комунікативний ($C_p = 1,25\%$), соціально-ціннісний ($C_p = 0,5\%$) і мотиваційно-особистісний ($C_p = 0,45\%$) компоненти. Ураховуючи такі мінімальні зрушення результатів у контрольних групах і практичну відсутність мотивації до здійснення здоров'яорієнтованої управлінської діяльності, стає очевидним, що стандартна система професійної освіти не забезпечує повною мірою майбутніх менеджерів здоров'язбережувальними знаннями, уміннями і навичками. Натомість ранжування компонентів за абсолютними середніми значеннями приросту в експериментальних групах свідчать про протилежне. У студентів експериментальних груп відбулося найбільше покращення організаційно-діялісного компонента ($C_p = 19,45\%$). Когнітивно-інтелектуальний компонент за числовим значенням позитивних якісних зрушень перебуває на другій позиції ($C_p = 17,15\%$). Наступними йдуть мотиваційно-особистісний ($C_p = 16,4\%$) і соціально-ціннісний ($C_p = 11,5\%$) компоненти. Замикає таблицю комунікативний компонент із абсолютним середнім значенням зрушень, що становлять 8,8%. Іншими словами, соціально-ціннісні орієнтації, комунікативні здібності набувають людиноцентричного характеру і спонукають студентів експериментальних

груп до здоров'яорієнтованого управління. Окрім цього, когнітивно-інтелектуальний компонент, а саме складова змісту фахових дисциплін, стає головною рушійною силою організаційно-діялісного компонента, що на шляху формування навичок здоров'яорієнтованого управління є важливим концептом системи професійної освіти майбутніх менеджерів.

Результати самооцінки студентами власної спрямованості на певний вид управлінської діяльності подані в таблиці 2.

Таблиця 2

Результати самооцінки власної спрямованості майбутніх менеджерів на певний вид управлінської діяльності

Спрямованість майбутніх менеджерів на певний вид управлінської діяльності					
Рівень	К-сть респондентів	Контрольна група, (n=198)		Експериментальна група, (n=204)	
		до експ-ту	після експ-ту	до експ-ту	після експ-ту
Спрямованість на управління для себе, на своє «Я» («СЯ»)	к-сть балів	4115	3815	4245	1090
	у % (зі 100 можливих)	51,9	48,2	52,0	13,3
Спрямованість на взаєморозуміння («СВ»)	к-сть балів	4785	5015	4850	5025
	у % (зі 100 можливих)	60,4	63,3	59,4	61,5
Спрямованість на здоров'я орієнтоване управління («СЗ»)	к-сть балів	2980	3050	3145	6125
	у % (зі 100 можливих)	37,6	38,5	38,5	75,0
		Максимальна кількість балів, що могли набрати студенти контрольної групи по кожному виду спрямованості: 198x40=7920; Максимальна кількість балів, що могли набрати студенти експериментальної групи по кожному виду спрямованості: 204x40=8160			

Отримані результати вказують на те, що до експерименту як у контрольній, так і в експериментальній групі переважала спрямованість на управління заради взаєморозуміння з підлеглими. Студенти контрольної групи набрали 4785 балів, а експериментальної – 4850 балів. Рубрика «спрямованість на своє власне Я» набрала 4115 балів студентами контрольної групи і 4245 балів експериментальної. Останню, третю позицію до експерименту за кількістю набраних балів займала спрямованість на здоров'яорієнтоване управління. Так, студенти контрольної групи в цьому виді спрямованості набрали 2980 балів, а контрольної – 3145 балів. Після експерименту в студентів контрольної групи ситуація майже не змінилася. Єдине, не набагато, але стало менше

прихильників егоїстичного управління, на що вказує зменшення кількості балів з 4115 до 3815. В експериментальній групі пріоритети змінилися: переважає спрямованість на здоров'яорієнтоване управління (6125 балів), друга позиція належить спрямованості на управління заради взаєморозуміння з підлеглими (5025 балів), а третя – спрямованості на управління заради власної вигоди (1090 балів). Слід зазначити, що в експериментальній групі значно зменшилася кількість студентів, котрі віддають перевагу управлінню заради власного «Я», про що свідчить зменшення кількості набраних балів (з 4245 до 1090). Також майже на половину збільшилася кількість прихильників здоров'яорієнтованого управління, на що вказує збільшення кількості балів (з 145 до 6125).

Висновки. Абсолютні середні значення якісних змін рівня сформованості мотиваційно-особистісного, когнітивно-інтелектуального, комунікативного соціально-ціннісного та організаційно-діяльнісного компонентів вказують на позитивні впливи новоствореної технології фахової підготовки майбутніх менеджерів на формування в них навичок здоров'яорієнтованого управління.

Про ефективність розробленої здоров'яорієнтованої технології навчання студентів-управлінців та комплексу відповідних педагогічних засобів її реалізації свідчать коефіцієнти ефективності (**K**) кожного компонента: мотиваційно-особистісний – 36,4%; когнітивно-інтелектуальний – 11,4%; комунікативний – 7,04%; соціально-ціннісний – 23,0%; організаційно-діяльнісний – 4,8%. Середнє значення загального коефіцієнта ефективності становить 16,52%.

Узагальнення абсолютних середніх значень приросту по всіх компонентах свідчить про те, що у студентів експериментальних груп відбулися значно суттєвіші зміни, аніж у студентів контрольних груп.

Достовірність отриманих даних на рівні значущості $\alpha = 0,05$ підтверджено статистико-ймовірнісним аналізом. Це дозволяє зробити висновок про те, що незначна позитивна динаміка якісних змін рівня готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації в студентів контрольних груп зумовлена навчанням за традиційною методикою. Натомість, суттєві якісні зміни рівня готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації у студентів експериментальних груп – це результат навчання за спеціально розробленою авторською інтегративною методикою.

Отримані результати самооцінки студентами власної спрямованості на певні види управлінської діяльності вказують на те, що після експерименту майже на половину збільшилася кількість прихильників здоров'яорієнтованого управління серед студентів експериментальної групи, на що вказує збільшення кількості балів (з 3145 до 6125). У контрольних групах суттєвих змін не відбулося.

Отже, авторська комплементарно-інтегративна технологія навчання майбутніх менеджерів дозволяє через орієнтацію змісту професійно значущих дисциплін на отримання студентами-управлінцями

здоров'язбережувальних знань сформувати у них готовність до створення здоров'яорієнтованого середовища організації в майбутньому.

Подальшого вивчення потребують алгоритми впровадження комплементарних педагогічних технологій, що орієнтовані на формування навичок здоров'яорієнтованого управління, у систему професійної освіти майбутніх менеджерів.

Література

1. Галковская И. В. Теория и практика становления комплементарных образовательных систем : монография / И. В. Галковская М., 2004. – 246 с.

2. Герасимов Б. Н. *Методология управления: основания, предпосылки, содержание* / Б. Н. Герасимов // Экономика и бизнес: теория и практика. – 2016. – №12. – С. 18-23.

3. Глоба О. П. Сучасні технології в системі надання корекційно-реабілітаційних послуг / Олександр Глоба // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2016. – Вип. 31. – С. 399-407.

4. Завидівська Н. Н. Фундаменталізація фізкультурно-оздоровчої освіти: аспект здоров'язбережувального навчання студентів : монографія / Наталія Назарівна Завидівська. – К. : УБС НБУ, 2012. – 402 с.

5. Ильяшева Е. В. Подготовка будущих учителей технологии к проектной деятельности: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Ильяшева Елена Васильевна. – Магнитогорск, 2001. – 157 с.

6. Носко М. О. Здоров'язбережувальні технології у фізичному вихованні : монографія / М. О. Носко, С. В. Гаркуша, О. М. Воеділова. – К.: СПД Чалчинська Н. В., 2014. – 300 с.

7. Савченко В. А. Управління розвитком персоналу: навч. посібник / В. А. Савченко. – К.: КНЕУ, 2002. – 351 с.

8. Юзефовичус Т. А. Комплементарная педагогика / Т. А. Юзефовичус: монография. Москва: ИИУ МГОУ. – 2017. – 177 с.

9. Zavydivska N. Health management as component of modern higher education system / Nataliia Zavydivska, Olga Zavydivska // Knowledge – economy – society : Copyright by the Crakov University of Economics: Crakov, 2014. – pp. 239-241.

10. Zavydivska O. Self-management as a condition for creating a health culture among students / Olga I. Zavydivska, Nataliia N. Zavydivska, Olena V. Khanikiants // Journal of Physical Education and Sport (JPES). – 2016. –Vol.16 Supplement Issue (1), Art 93. – pp. 592-597. doi:10.7752/jpes.2016.s1093

11. Zavydivska O. Features of professional training of hr-managers: the ability to create a health-oriented environment in the organization / Olga I. Zavydivska, Nataliia N. Zavydivska, Volodymyr Y. Kovalchuk, Olena V. Khanikiants // Journal of Physical Education and Sport (JPES). – 2018. – 18 Supplement issue (2), Art 160, pp. 1072-1078. doi: 10.7752/jpes.2018.s2160.

References

1. Galkovskaja, I. V. (2004). *Teorija i praktika stanovlenija komplementarnyh obrazovatelnyh sistem* [Theory and practice of establishing complementary educational systems]. Moscow, 246 p. [in Russian]

2. Gerasimov, B. N. (2016). *Metodologija upravljenija: osnovanija, predposylki, sodержanie* [Methodology of management: foundations, premises, content]. *Ekonomika i biznes: teorija i praktika* [Economics and business: theory and practice], Vol. 12, pp. 18-23. [in Russian]

3. Hloba, O. P. (2016). *Suchasni tehnologiyi v systemi nadannya korekcijno-reabilitacijnyh poslug* [Modern technologies in the system of providing correctional and

rehabilitation services]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya pedagogichna [Bulletin of Lviv University. Pedagogical series]*, Vol. 31, pp. 399-407. [in Ukrainian]

4. Zavydivska, N. N. (2012). Fundamentalizatsiia fizkulturno-ozdorovchoi osvity: aspekt zdoroviazberezhuvainno navchannia studentiv [Fundamentalisation of health and physical education: an aspect health-preserving study of students]. A monograph, Kyiv: UBS NBU, 402 p. [in Ukrainian]

5. Ilyasheva, E. V. (2001). Podgotovka budushchih uchitelej texnologiji k proektnoj deyatelnosti [Preparing future technology teachers for project activities]. Candidate thesis, Magnitogorsk, 157 p. [in Russian]

6. Nosko, M. O., Harkusha, S. V., Voiedilova, O. M. (2014). Zdoroviazberezhuvainni tekhnologii u fizychnomu vykhovanni [The health-preserving technologies in physical training education]. A monograph, Kyiv: SPD Chalchynska N. V., 300 p. [in Ukrainian]

7. Savchenko, V. A. (2002). Upravlinnya rozvytkom personal [Personnel development management]. A handbook, Kyiv: KNEY, 351 p. [in Ukrainian]

8. Juzefavichus, T. A. (2017). Komplementarnaja pedagogika [Complementary pedagogy]. A monograph, Moscow: IJU MGOU, 177 p. [in Russian]

9. Zavydivska, N., Zavydivska, O. (2014). Health management as component of modern higher education system. *Knowledge – economy – society: Copyringht by the Crakov University of Economics: Crakov*, pp. 239-241. [in English]

10. Zavydivska, O., Zavydivska, N., Khanikiants, O. (2016). Self-management as a condition for creating a health culture among students. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, Vol. 16 Supplement Issue 1, Art 93, pp. 592–597. doi:10.7752/jpes.2016.s1093. doi:10.7752/jpes.2016.s1093. [in English]

11. Zavydivska, O., Zavydivska, N., Kovalchuk, V., Khanikiants, O. (2018). Features of professional training of hr-managers: the ability to create a health-oriented environment in the organization. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 18 Supplement issue (2), Art 160, pp. 1072-1078. doi: 10.7752/jpes.2018.s2160. [in English]

АНОТАЦІЯ

Розкрито сутність та представлено результативність упровадження авторської комплементарно-інтегративної здоров'яорієнтованої педагогічної технології навчання в систему професійної освіти майбутніх менеджерів. Йдеться про зміну парадигмальних уявлень, а саме про те, що пропонується педагогічна комплементарно-інтегративна технологія навчання передбачає формування системи нетрадиційних поглядів на розуміння процесів здоров'яорієнтованого управління, безпосереднє залучення майбутніх менеджерів у простір оздоровчих методик і технологій, де домінуватимуть загальнолюдські цінності. Змістова сутність комплементарно-інтегративної технології формування в майбутніх менеджерів готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації спрямована на всебічний розвиток людини, праці і сфери управління.

У дослідженні було використано такі методи: аналіз, синтез, систематизація, порівняння інформації у філософській, спеціальній педагогічній та економічній літературі з проблеми дослідження; а також педагогічний експеримент: формувальний етап, що передбачав упровадження авторської технології здоров'яорієнтованого професійного навчання студентів-управлінців.

Виокремлено компоненти для оцінювання рівнів готовності майбутніх менеджерів до створення здоров'яорієнтованого середовища організації: мотиваційно-особистісний, когнітивно-інтелектуальний, комунікативний (здатність до емпатії), соціально-ціннісний, організаційно-діяльнісний.

Визначено абсолютні середні значення приросту результатів у студентів контрольних і експериментальних груп після експерименту та обчислено коефіцієнт ефективності впровадження авторської педагогічної технології.

Результати самооцінки студентами власної спрямованості на певні види управлінської діяльності вказують на те, що після експерименту майже на половину збільшилася кількість прихильників здоров'яорієнтованого управління серед студентів експериментальної групи. У контрольних групах суттєвих змін не відбулося.

Декларовано, що пріоритети професійної освіти студентів-управлінців ґрунтуються на розумінні того, що "здоров'я" є невід'ємною складовою економічного багатства будь-якої держави, тим фактором, від якого залежать як матеріальне, так і духовне збагачення людини в поточному та перспективних періодах. Готовність майбутніх менеджерів до створення здоров'яорієнтованого середовища організації розглядається як їхня здатність скористатися знаннями в інноваційному режимі і вирішувати управлінські завдання через прогностичний спосіб моделювання.

Ключові слова: комплементарно-інтегративна педагогічна технологія, компоненти, результативність, майбутні менеджери, здоров'яорієнтоване управління.